

ІНСТИТУТ КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СЛУЖБИ
Кафедра загально-правових дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. першого заступника
начальника Інституту

_____ Калашник Н.С.
“ _____ ” _____ 2017 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА

за спеціальністю: «Правознавство» 6.030401
факультет: юридичний

Київ – 2017 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Актуальні проблеми теорії держави та права» складена для здобувачів вищої освіти відповідно до програми підготовки фахівців за спеціальністю 6.030401 «Правознавство» ступеня вищої освіти бакалавр, за денною формою навчання.

Розробник: Сокальська Олена Володимирівна начальник кафедри загально-правових дисциплін, кандидат юридичних наук, доцент

Робоча програма схвалена на засіданні кафедри загально-правових дисциплін

Протокол від «___»_____2017 року № ____

Начальник кафедри загально-правових дисциплін

_____ О.В. Сокальська

Схвалено науково-методичною радою Інституту кримінально-виконавчої служби.

Протокол від «___»_____2017 року № _

Голова науково-методичної ради _____ Н. С. Калашник

1. Програма навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: специфічні закономірності виникнення, розвитку і функціонування державно-правової організації суспільства, держави і права, що розглядаються як цілісні соціальні інститути; сучасні проблеми становлення складових правової системи.

Міждисциплінарні зв'язки: Курс актуальних проблем теорії держави і права тісно пов'язаний з іншими дисциплінами, а саме: «Конституційне право України», «Історія держави і права зарубіжних країн», «Історія держави і права України», «Державне право зарубіжних країн», галузевими юридичними науками. Це дозволяє сформувати у курсантів цілісний науковий світогляд, вміння використовувати знання суміжних дисциплін, що є край необхідним для використання у практичній діяльності.

Вивчення цього спецкурсу має на меті рішення двох головних завдань – систематизацію отриманих у процесі навчання загальноправових знань і досягнення в цьому сенсі їх нової якості, а також розуміння курсантами актуальних проблем держави і права, що виникають у зв'язку з розвитком цих явищ.

Завдання дисципліни:

- формування у майбутніх працівників цілісного, системного розуміння державно-правових явищ;
- одержання повної інформації щодо змісту, спрямованості, послідовності державно-правових явищ в Україні в контексті реалізації стратегії національного державотворення та світового досвіду;
- навчитися аналізувати об'єктивні процеси та суб'єктивні чинники, що впливають на зміст, характер, результати правових, суспільно-політичних реформ, робити науково виважені висновки і формулювати практичні пропозиції;
- набуті знання, уміння і навички практично реалізовувати у своїй професійній діяльності.

Мова навчання: українська мова.

Консультативну допомогу здобувачі вищої освіти можуть отримати у науково-педагогічних працівників кафедри загально-правових дисциплін, які безпосередньо проводять заняття або звернувшись з письмовим запитом на електронну пошту за адресою co2001@ukr.net

Структура навчальної дисципліни

Тема № 1. Предмет і метод загальної теорії держави і права. Понятійно-правова єдність предмета і метода юриспруденції

Поняття, ознаки і система юридичної науки. Об'єкти, предмет, метод, функції юридичної науки. Юриспруденція як система юридичних наук.

Виникнення загальної теорії держави і права. Предмет теорії держави і права як загальнонаукової юридичної дисципліни. Дуалізм об'єктів і єдність предмета юриспруденції.

Єдність та взаємозв'язок предмета і метода юридичного пізнання. Специфіка і основні функції юридичного метода. Значення методології в пізнанні держави і права. Загальнонаукові методи пізнання держави і права. Спеціальні і приватно-наукові методи теорії держави і права. Значення наукових визначень. Наступність і новизна в розвитку теорії держави і права.

Теорія держави і права в системі суспільних наук. Теорія держави і права в системі юридичних наук. Теорія держави і права в системі та структурі юриспруденції.

Тема № 2. Багатоаспектність права. Сутність і соціальна цінність права

Сучасні підходи до розуміння права і їх практичне значення для юридичної практики. Загальні питання розуміння права та їх значення для практичної діяльності. Основні напрямки вчень про право. "Нормативний" підхід до розуміння права як засіб підтримки законності і стабільності. "Соціологічний" підхід до розуміння права як засіб забезпечення динамізму суспільного життя. Психологічна теорія права та можливості її використання в юридичній практиці. Теорія природного права як ствердження волі рівності і справедливості в практиці правової держави. Інтегративний підхід до розуміння права.

Сутність права: еволюція уявлень. Наступність в праві. Пошуки нового розуміння права. Сучасне нормативне розуміння права: поняття, основні ознаки, визначення. Про широке розуміння права. Принципи права. Правові аксіоми. Юридичні презумпції і фікції. Функції права. Цінність права.

Тема № 3. Держава та особистість. Право та права людини

Історія ідей прав людини. Теорія трьох поколінь прав людини. Права людини - нормативна форма взаємодії індивідів, суспільства, держави. Правовий статус особистості: поняття, структура, види. Права людини і права громадянина. Право як міра волі і відповідальності особистості. Про право в об'єктивному і суб'єктивному розумінні. Міжнародні стандарти в галузі прав людини. Система основних прав та свобод людини і громадянина. Юридичні

обов'язки особистості. Теорія і практика прав особистості. Система гарантій прав особистості в демократичній державі. Соціально-правовий механізм забезпечення прав людини. Міжнародний захист прав людини.

Тема № 4. Позитивне право: система і категорії

Позитивне право і соціальний процес його формування. Прагматичні основи існування позитивного права. Теоретичні основи понятті "позитивне право". Поняття соціального процесу формування позитивного права. Норма права: поняття, ознаки, структура, види. Соціальне буття правових норм. Поняття і система джерел права. Правові акти: поняття, види і співвідношення. Закон: поняття та його роль у демократичному суспільстві. Закон і право. Соціальний прогрес формування права і нормотворчість. Правотворчість і його відмінність від законотворчості та правотворення. Принципи і функції правотворчості. Стадії правотворчого процесу. Законодавча техніка.

Тема № 5. Система права і система законодавства. Систематизація нормативно-правових актів

Поняття і структура правової системи. Основні системні поняття в теорії та практиці позитивного права. Поняття, основні ознаки та елементи системи права. Предмет і метод правового регулювання як підстави формування системи права. Правові реалії. Матеріальне і процесуальне право. Публічне і приватне право.

Система законодавства. Співвідношення системи права, системи законодавства, правової системи і системи юридичних наук. Поняття галузі права і інституту законодавства. Причини неспівпадання галузі права і галузі законодавства. Вертикальна та горизонтальна структура законодавства. Поняття і форми систематизації нормативно-правових актів. Облік, інкорпорація і консолідація як основні види систематизації нормативно-правових актів. Кодифікація як особлива змістовна форма впорядкування нормативно-правових актів. Тенденції розвитку сучасного українського законодавства. Спеціалізація і уніфікація законодавства України як основні тенденції його розвитку.

Тема № 6. Правова свідомість і правова культура сучасного суспільства

Поняття і структура правосвідомості. Класифікація форм правосвідомості за суб'єктами (звичайне, компетентне, професійне і наукове) та глибинні відображення правової дійсності. Функції правосвідомості. Роль правосвідомості у процесі правотворчості та правореалізації. Криза сучасної правосвідомості. Правова культура та її зв'язок із загальною культурою. Правова культура суспільства. Правова культура особи. Професійна правова культура. Структура і функції правової культури.

Професійна правосвідомість і правова культура. Поняття, ознаки і функції правового виховання. Правова соціалізація. Система і механізм правового виховання. Правова вихованість. Правовий всеобуч. Правовий нігілізм. Правовий ідеалізм. Правова демагогія.

Тема № 7. Дія права

Дія права і його реалізація. Поняття дії права. Реалізація права - загальноцивілізаційний шлях до правопорядку. Реалізація права в законодавчій діяльності і підзаконній нормотворчості. Безпосередня і правозастосовча реалізація права. Форми і методи забезпечення реалізації права. Правозастосування як засіб забезпечення реалізації права. Стадії правозастосовчого процесу. Основні вимоги правильного застосування норм права. Акти застосування права: поняття, ознаки, види. Ефективність правозастосовчих актів. Прогалини в праві: дійсні і уявні. Усунення та подолання прогалин у праві. Аналогія закону, аналогія права. Субсидіарне застосування права. Юридичні колізії та способи їх розв'язання.

Поняття і необхідність тлумачення права. Види тлумачення права за суб'єктами. Тлумачення права за об'ємом і за змістом. Способи (методи) тлумачення. Інтерпретаційні акти: поняття, ознаки, види. Акти тлумачення Конституційного Суду України.

Тема № 8. Законність, правозаконність, правопорядок, світовий порядок

Законність – найважливіша правова категорія. Поняття законності, її місце в житті суспільства. Загальні вимоги законності. Законність і законодавство. Поняття законності. Правопорядок: поняття, функції і принципи. Правопорядок і суспільний порядок. Система гарантій законності і правопорядку. Основні шляхи укріплення законності та правопорядку. Проблеми формування світового правопорядку. Поняття і підстави формування світового правопорядку. Характеристика сучасного світового правопорядку.

Тема № 9. Єдність та різноманітність права. Правова карта світу

Поняття правової системи. Правова система і система права. Національна правова система. Регіональна і міжнародна правова система. Правова карта світу. Критерії об'єднання і класифікація правових систем світу. Правова сім'я. Основні правові сім'ї. Романо-германська правова сім'я. Сім'я загального права (англо-американська). Сім'я соціалістичного права. Сім'я релігійного права. Сім'я звичайного (традиційного) права.

Історичні і соціально-культурні витоки правової системи України. Правова система України на правовій карті світу, її особливості і зв'язок з правовими системами. Генеза і перспективи правової системи України.

2. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 1,5	Галузь знань 0304 Право	Нормативна	
	Спеціальність 6.030401 Правознавство		
Модулів - 1		Рік підготовки:	
Змістових модулів - 1		4	
		Семестр: 8	
Загальна кількість годин – 54		Лекції:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи – 2	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	8 годин	
		Семінарські заняття:	
		18 годин	
		Практичні заняття:	
		Самостійна робота:	
		28 годин	
	Вид контролю: залік		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:
для денної форми навчання – 26/28

3. Тематичний план

№ з/п	Назви тем	Нормативний обсяг годин	з них				Самостійна робота
			Всього годин з викладачем	з них			
				Лекцій	Семінарських занять	Практичних занять	
	Тема 1. Предмет і метод загальної теорії держави і права. Понятійно-правова єдність предмета і метода юриспруденції	6	2	-	2		4
	Тема 2. Багатоаспектність права. Сутність, цінність права.	8	4	2	2		4
	Тема 3. Держава і особистість. Право і права людини	8	4	2	2		4
	Тема 4. Позитивне право: система і категорії.	4	2	-	2		2
	Тема 5. Система права і система законодавства. Систематизація НПА.	4	2	-	2		2
	Тема 6. Правова свідомість і правова культура сучасного суспільства.	6	4	2	2		2
	Тема 7. Дія права.	6	4	2	2		2
	Тема 8. Законність, правозаконність, правопорядок, світовий порядок	6	2	-	2		4
	Тема 9. Єдність і різноманітність права. Правова карта світу.	6	2	-	2		4
	Форма підсумкового контролю - залік						
	Всього годин	54	26	8	18		28

4. Плани семінарських занять

Тема № 1. Предмет і метод загальної теорії держави і права. Понятійно-правова єдність предмета і метода юриспруденції

План

1. Юриспруденція: поняття та її система.
2. Предмет теорії держави і права: поняття та інституційне значення.
3. Методологія теорії держави та права. Компаративістика в системі юриспруденції.
4. Функції теорії держави і права.
5. Теорія держави і права в системі суспільних наук.

Тема № 2. Багатоаспектність права. Сутність і соціальна цінність права

План

1. Сучасні підходи до розуміння права і їх практичне значення для юридичної практики.
2. “Нормативний” підхід до розуміння права як засіб підтримки законності і стабільності.
3. “Соціологічний” підхід до розуміння права як засіб забезпечення динамізму суспільного життя.
4. Теорія природного права як ствердження волі рівності і справедливості в практиці правової держави.
5. Сутність права. Сучасне нормативне розуміння права: основні ознаки, визначення.
6. Цінність права.

Тема № 3. Держава та особистість. Право та права людини

План

1. Теорія поколінь прав людини.
2. Правовий статус особистості: поняття, структура, види.
3. Система основних прав та свобод людини і громадянина. Юридичні обов’язки особистості.
4. Міжнародні стандарти в галузі прав людини. Соціально-правовий механізм забезпечення прав людини.
5. Правоохоронність в забезпеченні прав і свобод людини.

Тема № 4. Позитивне право: система і категорії

План

1. Позитивне право і соціальний процес його формування.
2. Поняття і система джерел права.
3. Правові акти: поняття, види і співвідношення.
4. Закон: поняття та його роль у демократичному суспільстві. Закон і право.
5. Соціальний процес формування права і нормотворчість.

Тема № 5. Система права і система законодавства. Систематизація нормативно-правових актів

План

1. Система права та система законодавства: єдність та розбіжності
2. Матеріальне і процесуальне право. Публічне і приватне право.
3. Вертикальна та горизонтальна структура законодавства.
4. Поняття і форми систематизації нормативно-правових актів.

Тема № 6. Правова свідомість і правова культура сучасного суспільства

План

1. Правосвідомість: структура, функції і види.
2. Правова культура: поняття, структура, види
3. Професійна правосвідомість і професійна правова культура
4. Правове виховання та правова соціалізація: мета, форми і методи.

Тема № 7. Дія права

План

1. Поняття дії права. Дія права і його реалізація.
2. Безпосередня і правозастосовча реалізація права. Форми і методи забезпечення реалізації права.
3. Правозастосування як засіб забезпечення реалізації права. Стадії правозастосовчого процесу.
4. Прогалини в праві: дійсні і уявні.
5. Юридичні колізії та способи їх розв'язання.

Тема № 8. Законність, протизаконність, правопорядок, світовий порядок

План

1. Поняття законності, її місце в житті суспільства. Загальні вимоги законності.
2. Поняття, соціальна цінність і об'єктивна необхідність

правопорядку. Правопорядок: поняття, функції і принципи.

3. Правопорядок і суспільний порядок. Співвідношення правопорядку, законності і суспільного порядку.

4. Основні шляхи укріплення законності та правопорядку.

5. Система гарантій законності і правопорядку.

Тема № 9. Єдність та різноманітність права. Правова карта світу

План

1. Поняття правової системи. Правова карта світу.

2. Романо-германська правова сім'я.

3. Сім'я загального права (англо-американська).

4. Сім'я соціалістичного права.

5. Сім'я релігійного права. Сім'я звичайного (традиційного) права.

6. Історичні і соціально-культурні витоки правової системи України.

5. Завдання для самостійної роботи

1. Який із перерахованих методів застосовується для аналізу подібності, відмінності і класифікації правових систем:

а) статистичний метод;

б) метод порівняльного правознавства (правової компаративістики);

в) діалектичний метод;

г) соціологічний метод.

2. Яка теорія пояснює походження держави і права божественним втручанням:

а) теологічна

б) патріархальна

в) природно-правова

г) органічна.

3. Яку концепцію походження держави відстоювали Ф. Аквінський і Ж. Мартен:

а) іригаційну;

б) природно-правову;

в) теологічну;

г) органічну.

4. В якому суспільстві відносини між людьми регулюють «мононорми»:

а) рабовласницькому;

б) феодальному;

в) первісному;

г) деспотичному.

5. Ознаки держави – це сукупність наступних явищ:

а) територія, народ, публічна організована влада, право, система збирання коштів

б) символіка, громадянство, територія, правова система

в) народ, територія, символіка, податки

г) влада, територія, громадянство, правова система.

6. Елемент форми держави, що відображає спосіб організації вищої державної влади, називається:

а) формою державного правління;

б) формою державного устрою;

в) формою державної структури;

г) формою політичного режиму.

7. У межах якого типу праворозуміння право трактується як система юридичних норм, установлених та забезпечених державою:

а) юридичний позитивізм;

б) соціологічна юриспруденція;

в) психологічна юриспруденція;

г) інтегративний підхід.

8. Охарактеризуйте співвідношення соціальних норм та норм права:

а) поняття правових норм та соціальних збігаються;

б) поняття соціальної норми є більш широким, норми права – це різновид соціальних норм;

в) соціальна норма є різновидом правової норми;

г) кожна соціальна норма є правовою, але не кожна правова норма є соціальною.

9. Норми-звичаї — це:

а) правила, що забезпечуються силою державного примусу;

б) правила поведінки, що ґрунтуються на розумінні понять добра і зла, обов'язку, справедливості;

в) правила поведінки, що склалися історично, закріпилися в суспільній практиці в результаті багаторазового застосування в регулюванні певного роду суспільних відносин;

г) норми різних об'єднань та спілок.

10. Естетичні норми — це:

а) норми різних об'єднань та спілок — громадських організацій, професійних спілок, політичних партій;

б) відносно мінливі уявлення людей про прекрасне і потворне;

в) правила буденної поведінки, що стихійно склалися і передавались з покоління в покоління;

г) загальнообов'язкові правила фізичної поведінки загального характеру.

11. Ознака права, що відрізняє його від інших соціальних норм соціально неоднорідного суспільства:

а) не розмежовує права і обов'язки;

б) установлюється державою;

в) виражає волю всіх членів суспільства;

г) виражає волю керівної частини населення;

д) забезпечується звичкою, громадською думкою.

12. Санкція — це:

а) заохочувальні або каральні заходи (позитивні чи негативні наслідки), що наступають у випадку дотримання або, навпаки, порушення правила, закріпленого в нормі права;

б) частина правової норми, що передбачає заходи примусового впливу, що застосовуються до порушника певного правила поведінки;

в) обов'язок правопорушника, який не існував до вчинення правопорушення, суть якого полягає в настанні для правопорушника несприятливих наслідків за недотримання правової норми;

г) частина правової норми, в якій вказуються сприятливі наслідки, що наступають у результаті дотримання правової норми.

13. Структурний елемент норми права, що вказує на лінію поведінки в певних умовах – це:

а) гіпотеза;

б) диспозиція;

в) бланкетна санкція;

г) санкція.

14. Норми права залежно від основних методів правового регулювання:

а) матеріальні та процесуальні;

б) загальні та локальні;

в) імперативні та диспозитивні;

г) стимулюючі та обмежуючі.

15. Найбільшою сукупністю норм права є:

а) інститут права;

б) галузь права;

в) система права;

г) підгалузь права.

16. Предмет та метод правового регулювання є критеріями

розмежування:

- а) галузей права;
- б) інститутів права;
- в) сфер суспільних відносин;
- г) субінститутів права.

17. Тлумачення норм права уповноваженим органом, який не видавав ці норми, має назву:

- а) автентичне тлумачення;
- б) делеговане тлумачення;
- в) неофіційне тлумачення.

18. Правозастосування — це:

а) винесення на основі норм права рішень по конкретним ам;
 б) діяльність суб'єктів права з використання своїх прав;
 в) процедурно-процесуальна діяльність державних органів, що мають владні повноваження;

г) здійснювана в установлених законом формах державно-владна, організаційна діяльність компетентних органів держави, посадових осіб чи спеціально уповноважених на те громадських об'єднань з вирішення конкретних юридично-значимих ситуацій;

д) діяльність Верховної Ради України з прийняття законів та підзаконних актів.

19. Прогалина у праві — це:

а) повна відсутність у чинному законодавстві необхідних юридичних норм;

б) повна або часткова відсутність суспільних відносин, що об'єктивно потребують юридичної регламентації;

в) суспільні відносини, що потребують урегулювання;

г) правові норми, що втратили своє значення;

д) застарілі нормативно-правові акти.

20. Зміст правовідносин — це:

а) взаємні права та обов'язки;

б) сукупність суб'єктивних прав і обов'язків;

в) юридична відповідальність і юридичні повноваження;

г) безпосередні дії суб'єктів правовідносин;

д) права та обов'язки їх учасників та реальні дії з їх використання, здійснення.

21. Юридичні факти — це:

а) різноманітні факти, що мають юридичне значення;

б) такі життєві обставини, з якими норми права пов'язують динаміку

правовідносин, їх виникнення, змінювання або припинення;

в) умови виникнення правових відносин;

г) життєві обставини, з якими закон пов'язує настання юридичних наслідків;

д) закріплення фактичних обставин, виникнення правовідносин.

22. Юридичний обов'язок — це:

а) необхідність здійснювати активні позитивні дії на користь інших учасників правовідносин;

б) необхідність утримуватися від певних дій;

в) дотримання приписів правових норм;

г) вид і міра необхідної поведінки зобов'язаної сторони правовідносин;

д) обов'язок кожного громадянина України.

23. Випадкова дія, що має зовнішні ознаки правопорушення, але не містить елемент вини, отже, не тягне за собою юридичної відповідальності, — це:

а)казус;

б)делікт;

в)необережність;

г)злочин.

24. Правопорушення та проступок:

а)тотожні поняття;

б)протилежні поняття;

в)проступок є різновидом правопорушення;

г)немає правильної відповіді.

25. Підставою юридичної відповідальності є:

а) склад правопорушення та санкція правової норми;

б) система елементів (склад) правопорушення;

в) правопорушення та доведення вини правопорушника;

г) досягнення віку юридичної відповідальності.

26. Функція, спрямована на покарання державою правопорушника за побігання новим правопорушенням, — це:

а) відновлювальна або компенсаційна;

б) загальнопревентивна;

в) спеціальнопревентивна;

г) каральна(штрафна).

27. Виберіть правильно назву сім'ї сучасних правових систем:

а) романо-германська;

б) англосаксонська;

в) ідеологічно-релігійних правових систем;

г) усі зазначені.

28. Виберіть основну ознаку традиційної правової системи:

- а) домінуючою формою права є правовий звичай;
- б) основним джерелом права є нормативно-правовий акт;
- в) основним джерелом права є судовий прецедент;
- г) розуміння правової норми як засобу вирішення спору.

29. До якої сім'ї правових систем належить Україна:

- а) романо-германської;
- б) англосаксонської;
- в) ідеологічно-релігійних правових систем;
- г) традиційних правових систем.

30. Основна ознака англосаксонської правової системи:

- а) основним джерелом права є нормативно-правовий акт;
- б) основним джерелом права є судовий прецедент;
- в) інтегрованість юридичних та неюридичних приписів;
- г) основним джерелом права є релігійно-канонічний текст.

6. Індивідуальні завдання

-

7. Методи навчання та контролю

Основними методами вивчення «Актуальних проблем теорії держави і права» є: словесні; наочні; практичні; евристичні; частково-пошукові; дослідницькі; експериментальні; методи проблемного викладання; методи проекту; методи колективної розумової діяльності; методи самостійної роботи; творчі; проблемно-пошукові методи тощо. Контроль за рівнем та повнотою засвоєння матеріалу з навчальної дисципліни здійснюється через поточний та підсумковий контроль. Для підсумкового контролю з дисципліни навчальним планом передбачено залік. Отримана за результатами заліку оцінка є підсумковою за курс і включається в додаток до диплому.

8. Орієнтовний перелік питань для підсумкового контролю

1. Основні теорії походження держави
2. Основні теорії походження права
3. Основні закономірності походження держави і права
4. Історичні типи держави і права
5. Сучасні підходи до вивчення держави
6. Сутність держави: плюралізм підходів
7. Функції держави: поняття та класифікація

8. Форми здійснення функцій держави
9. Форма держави: поняття, структура, значення
10. Поняття і види форм правління
11. Поняття і види форм державного-територіального устрою
12. Поняття і види форм державного режиму
13. Державна влада та її властивості
14. Механізм держави: поняття, структура і принципи
15. Методи здійснення державної влади
16. Розподіл влади в державі
17. Інститут держави: поняття і види
18. Місце держави в політичній системі суспільства
19. Громадянське суспільство: становлення концепції
20. Співвідношення громадянського суспільства і держави
21. Держава і соціальне партнерство
22. Співвідношення держави і права: основні підходи
23. Правова держава: основні ознаки і перспективи
24. Соціальна держава: основні ознаки і функції
25. Покоління прав людини
26. Права людини і права громадянина
27. Юридичні обов'язки людини і громадянина
28. Система гарантій прав людини і громадянина в сучасній державі
29. Міжнародні стандарти прав людини
30. Основні концепції праворозуміння
31. Юридичне і легістське праворозуміння
32. Загальна характеристика сучасних концепцій праворозуміння
33. Теорія природного права
34. Позитивістська теорія права. Неопозитивізм (нормативізм)
35. Соціологічна теорія права
36. Психологічна теорія права
37. Історична школа права
38. Сутність права
39. Функції права
40. Цінність права
41. Право як явище цивілізації і культури
42. Принципи права
43. Співвідношення внутрідержавного (національного) і міжнародного права
44. Поняття, ознаки і види законів
45. Підзаконні акти: поняття і види

46. Дія нормативно-правових актів у часі, в просторі і за колом осіб
47. Юридична техніка
48. Правоутворення і правотворчість
49. Принципи правотворчості
50. Види правотворчості
51. Систематизація нормативно-правових актів
52. Система законодавства: поняття і структура
53. Співвідношення системи права і системи законодавства.
54. Поняття тлумачення норм права.
55. Суб'єкти тлумачення норм права.
56. Способи (прийоми) тлумачення норм права.
57. Види юридичного тлумачення за об'ємом.
58. Акти офіційного тлумачення (інтерпретаційні акти)
59. Реалізація права та її ознаки
60. Форми реалізації права
61. Правозастосування, його ознаки і функції
62. Основні вимоги правильного застосування права
63. Прогалини в позитивному праві і способи їх усунення та подолання
64. Юридичні колізії
65. Акти застосування права: поняття, ознаки, види
66. Правовідносини: поняття, ознаки і види
67. Структура правових відносин
68. Види юридичної практики.
69. Юридичний процес, його ознаки і стадії
70. Вимоги до юридичного процесу та юридичної процедури
71. Види юридичного процесу
72. Правосвідомість, її структура і функції
73. Рівні і види правосвідомості
74. Правова культура та її структура
75. Деформації правосвідомості
76. Правове виховання, його мета, форми і методи
77. Правова соціалізація
78. Професійна правосвідомість і професійна правова культура
79. Законність та її принципи
80. Правопорядок і громадський порядок
81. Правове регулювання, його межі, способи і типи
82. Механізм правового регулювання та його стадії
83. Пільги, заохочення і обмеження в праві
84. Правова система суспільства і система права, їх співвідношення

85. Сучасна типологія права
86. Англо-американський (прецедентний) тип правової системи
87. Романо-германський (нормативно-актний) тип правової системи
88. Релігійний тип правової системи
89. Традиційний тип правової системи
90. Правова система України.

9. Рейтингова система оцінювання результатів навчання

Аудиторна робота								Підсумковий контроль (залік)	Підсумкова кількість балів
Мах 60% мін 40 балів								40 %	100%
T 1	T 2	T 3	T 5	T 6	T 7	T 8	T 9	40	100
5	5	5	5	5	5	5	5		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
66-74	D	задовільно	
60-65	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Рекомендована література

Основна

1. Алексеев С.С. Право: азбука – теорія – філософія: опыт комплексного исследования. – М.: Статут, 1999. – 712 с.

2. Головистикова А.И., Дмитриев Ю.А. Проблемы теории государства и права: Учебник. – М.: Изд-во Эксмо, 2005. – 832 с.
3. Загальна теорія держави і права / За ред. М.В.Цвіка, В.Д.Ткаченка, О.В.Петришина. – Харків: Право, 2002. – 428 с.
4. Кельман М.С., Мурашин О.Г. Загальна теорія держави і права: Підручник. – К.: кондор, 2006. – 477 с.
5. Лисенков С.Л. Загальна теорія держави і права: Навч. посібник. - К.: Юристконсульт: КНТ, 2006. - 355 с.
6. Оборотов Ю.Н. Теория государства и права (прагматический курс) . Экзаменационный справочник. – Одесса: Юрид.лит., 2004. – 184 с.
7. Поляков А.В., Тимошина Е.В. Общая теория права: Учебник. - СПб.: Изд-во юрид. ф-та СПбГУ, 2005. – 472 с.
8. Поляков А.В.Общая теория права: Феноменолого-коммуникативный подход. Курс лекций. – 2-е изд, доп. – СПб.: Изд-во “Юридический центр Пресс”, 2003. - 845 с.
9. Рабінович П.М. Основи загальної теорії права та держави: Навчальний посібник. - Вид. 8-е. – Х.: Консум, 2005. – 158 с.
10. Скаун О.Ф. Теорія держави і права(Енциклопедичний курс): Підручник. – Харків: Еспада, 2006. – 776 с.
11. Сухонос В.В. Теорія держави і права: Навчальний посібник. – Суми: ВТД „Університетська книга”, 2005. – 536 с.
12. Теория государства и права / Под ред. В.К.Бабаева. - 2-е изд., перераб. и доп., учеб. - М.: Юристь, 2006. - 637 с.-
13. Теорія держави і права: Академічний курс: Підручник/ За ред. О.В.Зайчука, Н.М.Онищенко. - К: Юрінком Інтер, 2006.- 688 с.
14. Четвернин В.А. Проблемы теории права для особо одаренных студентов. М., 2010. – 155 с.

Додаткова

15. Акопян Д.А. Юридическое (нормативное) и этическое (нравственное) понимание права // Правоведение. -2005 . - № 6. - С. 220-31.
16. Байтин М.И. Сущность права: Современное нормативное правопонимание на грани двух веков. – 2-е изд., доп. – М.: Издательский дом „Право и государство”, 2005. – 543 с.
17. Баландин В.Н., Павлушина А.А. Проблема соотношения «материального» и «процессуального» в праве и ее значение для определения понятия «юридический процесс»// Журнал российского права. – 2002. – № 6. – С.93-101.
18. Богдановская И.Ю. Судебный прецедент как категория "общего права" //Право и политика. - 2002. - № 7 (31). - С. 18-23.

19. Бошно С.В. Доктрина как форма и источник права // Журнал российского права. - 2003. - №12. - С. 70-79.
20. Вопленко Н.Н. Источники и формы права: Учебное пособие. – Волгоград: Изд-во ВолГУ, 2004. – 102 с.
21. Гайворонський В. Яким має бути механізм впровадження принципу верховенства права // Право України. – 2005. - №10. – С.114-117.
22. Жинкин С.А. Некоторые аспекты понятия эффективности норм права // Правоведение. - 2004. - № 1 (252). - С. 191-196.
23. Жуков К.С., Карнышев А.Д. Нормы в политике: психология их освоения и реализации // Сибирский Юридический Вестник. - 2004. - № 1. (находится на сайте www.law.edu.ru)
24. Капустина М. А. Юридические нормы и социальное время //Государство и право на рубеже веков. - СПб., 2000. - С. 110-111
25. Козлихин И.Ю. О нетрадиционных подходах к праву // Правоведение. -2006. - № 1. - С. 31 – 40.
26. Колодій А.М. Принципи права України. – К.: Юрінком Інтер, 1998.
27. Котелевская И.В. Закон и подзаконный акт // Журнал российского права. – 2000. - № 1. – С. 34 - 36.
28. Малова О.В. Правовой обычай как источник права: Автореферат дисс. ... канд.юрид.наук. - Екатеринбург, 2002. - 24 с. (находится на сайте www.law.edu.ru)
29. Марченко М.Н. Источники права. – М.: ТК Велби, Изд-во Проспект, 2005. – 760 с.
30. Матузов Н.И. О праве в объективном и субъективном смысле: Гносеологический аспект //Правоведение. -1999. - № 4. - С. 129 – 143.
31. Пархоменко Н.М. Стан та перспективи розвитку системи джерел права країни // Правова держава: Щорічник наукових праць Інституту держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. Вип. 11. – К.: Вид. Дім “Юридична книга”, 2000. – С. 76 - 89.
32. Поляков А. В. В поисках интегрального типа правопонимания //История государства и права. - 2003. - № 6. - С.7-8.
33. Ромашов Р. А. Реалистический позитивизм: Интегративный тип современного правопонимания //Правоведение. -2005. - № 1. - С. 4-12.
34. Скурко Е.В. Правовые принципы в правовой системе, системе права и системе законодательства: Теория и практика //Правоведение. – 2006. – № 2. – С. 55-61.
35. Харт Г.Л.А. Позитивизм и разграничение права и морали: Пер с англ.// Правоведение. - 2005. - № 5. - С. 104-136.
36. Четвернин В.А. Современные концепции естественного права / Отв.

- ред. В.А. Туманов; АН СССР, Ин-т гос-ва и права. – М.: Наука, 1988. – 140 с
37. Чечина Н.А. Норма права и судебное решение //Российский ежегодник гражданского и арбитражного процесса. 2002-2003. № 2. - СПб.: Изд.Дом Санкт-Петербургск.гос.ун-та, 2004. - С. 656-721.
38. Чиркин В.Е. Общечеловеческие ценности, философия права и позитивное право // Право и политика. - 2000. - №8.

11. Інформаційні ресурси

1. <http://portal.rada.gov.ua> Офіційний веб-сайт Верховної Ради України.
2. <http://kmu.gov.ua> Офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України.
3. <http://ccu.gov.ua> Офіційний веб-сайт Конституційного Суду України.
4. <http://president.gov.ua> Офіційний веб-сайт Президента України
5. <http://www.nau.ua> Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)».
6. <http://www.konspect.com> - Навчальний портал «Готуємось до занять»
7. <http://www.osvita.org.ua/> - Освітній портал
8. <http://student.pp.ua/load> - Студентський портал України
9. <http://studrada.com.ua/libonline> - Центральний юридичний портал України
10. <http://www.kvs.gov.ua/peniten/control/main/uk/index> - Державна пенітенціарна служба України
11. <http://pen.div.co.ua/> - Інститут кримінально-виконавчої служби